

Preses relīze

Luksemburgā, 2021. gada 18. janvārī

ES sākotnējā reakcija uz Covid-19: pieredzes gūšana, lai uzlabotu Eiropas sadarbību sabiedrības veselības jomā

Eiropas Revīzijas palāta (ERP) ir izskatījusi ES sākotnējo reakciju uz Covid-19 krīzi un vērš uzmanību uz dažiem izaicinājumiem, ar kuriem ES saskaras, atbalstot dalībvalstu darbības sabiedrības veselības jomā. Tie ietver piemērota satvara izveidi nolūkā risināt pārrobežu veselības apdraudējumus, atbilstošu preču piegādes veicināšanu krīzes situācijā un atbalstu vakcīnu izstrādei.

ES kompetences sabiedrības veselības jomā ir ierobežotas. ES galvenokārt atbalsta dalībvalstu darbību koordināciju (ar Veselības drošības komitejas starpniecību), veicina medicīniskā aprīkojuma iepirkumu (izveidojot kopīgā iepirkuma pamatlīgumus) un vāc informāciju / novērtē riskus (ar Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra (ECDC) starpniecību). Kopš Covid-19 pandēmijas sākuma ES ir veikusi turpmākus pasākumus ar mērķi risināt steidzamus jautājumus, veicinot medicīniskā aprīkojuma piegādi un informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm, kā arī sekmējot testēšanas, ārstēšanas un vakcīnu pētniecību. Līdz 2020. gada 30. jūnijam tā piešķīra 3 % no sava gada budžeta, lai atbalstītu ar sabiedrības veselību saistītus pasākumus.

“ES izaicinājums bija ātri papildināt tās oficiālās kompetences ietvaros veiktos pasākumus un atbalstīt sabiedrības veselības atbildes reakciju uz krīzi,” sacīja par šo apskatu atbildīgā ERP locekle Joëlle Elvinger. “Ir pārāgri revidēt vēl notiekošās darbības vai izvērtēt ar Covid-19 saistīto ES sabiedrības veselības iniciatīvu ietekmi, taču šīs pieredzes rezultātā var gūt atziņas jebkādam turpmākām ES kompetenču reformām šajā jomā”.

[2016. gada revīzijas ziņojumā](#) revidenti jau bija norādījuši uz nepilnībām ES 2013. gada tiesiskā regulējuma izmantošanā nopietnu pārrobežu veselības apdraudējumu risināšanai. Dažas problēmas, piemēram, sagatavotības plānošana, ir izrādījušās pastāvīgas.

ECDC bija sarežģīti pārvaldīt no dalībvalstīm saņemtās informācijas savlaicīgumu, kvalitāti un pilnīgumu, un dalībvalstu atšķirīgās uzraudzības un testēšanas stratēģijas apgrūtināja iespējas to salīdzināt un novērtēt. ECDC ir brīdinājis, ka vēl ir jāveic ievērojams darbs, lai izveidotu un stiprinātu stingru uz iedzīvotāju skaita balstītu Covid-19 kontroli.

Galvenais dalībvalstu pārbaudījums cīņā pret pandēmiju bija nodrošināt pietiekamu medicīniskā aprīkojuma piegādi. Eiropas Komisija veica virkni pasākumu, lai palīdzētu dalībvalstīm risināt šo

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto apskatu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

problēmu. Šie pasākumi ietvēra eksporta atļauju sistēmas ieviešanu, ES finansētu medicīnisko un individuālo aizsardzības līdzekļu stratēģisko krājumu izveidi un partneru piemeklēšanas tiešsaistes rīka izveidi medicīniskā aprīkojuma iegādei. Komisija arī uzsāka medicīniskā aprīkojuma kopīgā iepirkuma pamatlīgumus. Tomēr lielāko daļu medicīnas preču dalībvalstis iepirka, izmantojot valsts iepirkuma iespējas.

No ES budžeta tika atbalstīta virkne darbību, tostarp Covid-19 pētniecība un vakcīnu pirkuma priekšlīgumi. Līdz 2020. gada vidum ES piešķīra 4,5 miljardus EUR konkrēti sabiedrības veselības pasākumu īstenošanai un paplašināja to izdevumu klāstu, kas ir tiesīgi saņemt kohēzijas finansējumu, lai iekļautu ar Covid-19 saistītos izdevumus sabiedrības veselības jomā. 2020. gada 30. jūnijā šo līdzekļu izlietojums bija agrīnā posmā.

Līdz 2020. gada jūnijam Covid-19 testu, ārstēšanas un vakcīnu izstrādei no ES budžeta piešķīra 547 miljonus EUR. 2020. gada pirmajā pusē Komisija piešķīra arī 1,5 miljardus EUR, lai finansētu pirkuma priekšlīgumus ar vairākiem Covid-19 vakcīnu izstrādātājiem. Lai mazinātu ar vakcīnu izstrādi saistīto objektīvo risku, Komisijas stratēģijā galvenā uzmanība vērsta uz ieguldījumiem dažādās vakcīnu tehnoloģijās un uzņēmumos. Stratēģija paredzēja finansēt pētījumus par vakcīnneizlēmību, kā arī cīnīties pret dezinformāciju, kas varētu mazināt masveida imunizācijas kampaņu panākumus.

Vispārīga informācija

Sabiedrības veselība galvenokārt ir valsts kompetence. Covid-19 pandēmija ir pārbaudījums salīdzinoši ierobežotajām pilnvarām, kas Savienībai piešķirtas ar Līgumu par ES darbību un 2013. gada tiesisko regulējumu pārrobežu veselības apdraudējumu risināšanai (Lēmums 1082/2013). Šā apskata mērķis nav izdarīt secinājumus par to darbību iznākumu un ietekmi, kas veiktas līdz 2020. gada jūnijam, jo īpaši tāpēc, ka šā dokumenta sagatavošanas laikā tās joprojām tiek pilnveidotas.

ERP nesen publicēja [apskatu par ES ekonomisko reakciju uz Covid-19 krīzi](#); ERP 2021. gada darba programmā ir iekļauta revīzija par darbībām, kas saistītas ar veselību, un vakcīnu iepirkumu.

ERP apskats Nr. 01/2021 “*ES sākotnējais ieguldījums sabiedrības veselības atbildes reakcijā uz Covid-19*” ir pieejams vietnē eca.europa.eu.

Saziņa ar presi: *Claudia Spiti* - claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547